

ПРОЕКТ ПОСТАНОВИ

Заслухавши та обговоривши доповіді учасників IV міжнародна науково-практична конференція «Інновації у льонарстві та коноплярстві — 2015»

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Відмітити, що коноплі і льон-довгунець відносяться до сільськогосподарських культур, що мають широку сферу використання у різних галузях виробництва.

Волокно конопель і льону-довгунця застосовують як для виготовлення технічних тканин і кручених виробів, так і широкого асортименту побутових тканин та трикотажу, з яких виробляють сотні найменувань одягу, взуття, побутових виробів.

Споживачами натуральних волокон є автомобільна промисловість та літакобудування.

Конопляне насіння — це банк протеїнів з унікальною поживною цінністю. Конопляна олія — єдина з природних олій містить у оптимальному (3:1) співвідношенні лінолеву та ліноленовану кислоти, що вкрай необхідні для збереження й захисту функцій різних клітин організму людини. Крім того, насіння конопель — чудовий корм для худоби, птахів і риб.

Для потреб будівельної, меблевої та інших галузей країни ЄС все більше використовують біоматеріали і композити рослинного походження, до яких відносяться льон-довгунець та коноплі. Будинки, що побудовані з кошицеблоків, виготовлених з луб'яних культур, за міцністю не поступаються цегляним, але мають кращу теплоізоляцію. З суміші волокна та пластмасових біокомпонентів виготовляють міцне та з тривалим терміном служби покриття для дахів.

Теплотворна здатність стебел конопель знаходиться на рівні кам'яного вугілля. Країни Європи щороку споживають близько 4,0 млн. тонн пелетів з деревини, замінити які можуть пелети з кошиці конопель та льону-довгунця.

З конопляної біомаси можна виробити таку кількість метану та метанолу, що майже на 90% забезпечить світ електроенергією, у результаті чого буде суттєво зменшено споживання вугілля, нафти, природного газу та ядерної енергії.

Річна потреба у целюлозі з волокна конопель у Європі та США вже сягає 6,0 млн. тонн. Для задоволення цього попиту площі посівів конопель повинні становити близько 1 млн. гектарів.

Кошиця луб'яних культур є чудовим абсорбуючим матеріалом і застосовується для очищення питної і стічних вод. Крім того, кошиця конопель є ідеальною підстилкою для коней і хорошим компостом для грибів.

У медицині льон-довгунець використовують давно, а коноплі тільки зараз починають знаходити застосування, незважаючи на те, що ця трав'яниста рослина була народним засобом зцілення впродовж тисячоліть. Добавки олії луб'яних культур у різноманітні косметичні засоби позитивно впливають на живлення і зволоження шкіри людини.

Коноплі є цінною культурою в екологічному та агротехнічному плані. Їх можна вирощувати в монокультурі та без застосування пестицидів. При цьому покращується якість ґрунтів та зменшується їхня ерозія.

Отже, коноплі і льон-довгунець є безвідходними культурами, а тому чим більше товарів з них виготовляють, тим вищою є рентабельність їхнього виробництва. Крім того, завдяки унікальним споживчим властивостям, продукція льонарства й коноплярства користується у світі необмеженим попитом.

2. Відмітити, що Дослідна станція луб'яних культур ІСГПС НААН є єдиною в Україні установою, що займається науковими дослідженнями з конопель, базовою організацією зі стандартизації луб'яних культур, виконує 16 завдань п'яти програм наукових досліджень НААН, має величезний досвід селекції і світові досягнення зі створення сортів конопель без вмісту наркотичних сполук і високопродуктивних сортів льону-довгунця з поліпшеною якістю волокна, унікальні колекції льону і конопель, остання з яких є однією з найбільших у світі, підтримує єдиний у світі довготривалий стаціонарний польовий дослід з вирощування конопель у монокультурі, закладений у 1931 році, має наукову школу з селекції і насінництва луб'яних культур, здійснює міжнародне співробітництво з науковцями і бізнесовими структурами за межами України, співпрацює з вищими навчальними закладами та установами НАН України, отримує на 1 грн. бюджетних 2,0 грн. власних коштів, znana серед льонарів і коноплярів у світі, має фахове видання з с.-г. наук та достатній науковий потенціал — 3 докторів і 14 кандидатів наук, тобто в усіх відношеннях є самодостатньою і здатною успішно існувати самостійно.

На даний час дослідна станція здійснює висококваліфікований комплексний супровід галузей, починаючи зі створення нових сортів льону-довгунця і конопель, адаптованих до сучасних вимог виробництва, і закінчуючи розробленням технологій поглибленого перероблення лубоволокнистої сировини і методів її об'єктивного оцінювання.

Завдячуючи оптимальному поєднанню господарських ознак з вимогами сучасного ринку інновацій, сорти луб'яних культур селекції Дослідної станції луб'яних культур ІСГПС НААН широко поширені в Україні, а промислових конопель — ще й за її межами. Завдяки ненаркотичним сортам в Україні дозволено культивування технічних конопель, вміст ТГК у яких не перевищує 0,08%, без цілодобової їхньої охорони та знято обмеження відстані від доріг та населених пунктів посівів технічних ненаркотичних конопель. Тобто, досконалі методичні розробки та успішні селекційні дослідження вчених станції у напрямі створення ненаркотичних сортів технічних конопель дозволили повернути цінну технічну культуру у світове виробництво.

3. Звернутися до Національної академії аграрних наук України щодо всебічної підтримки всесвітньо визнаної науково-дослідної установи з унікальним науковим потенціалом та науковою школою з луб'яних культур — Дослідної станції луб'яних культур ІСГПС НААН та її досліджень з наукового забезпечення галузей льонарства і коноплярства України, що сприятиме розширенню посівних площ культур, залученню сільгоспвиробників різних форм власності до їхнього вирощування, створенню підприємств з виготовлення нових видів продукції, нарощуванню виробничих потужностей, збільшенню робочих місць, розширенню асортименту і обсягів виробництва натуральних виробів для потреб населення та експорту, забезпеченню зростання фінансових надходжень до державного і місцевих бюджетів та підвищенню інвестиційної привабливості льонарства і коноплярства, що у недалекому майбутньому неодмінно стануть провідними галузями агропромислового виробництва України.

4. Всебічно вивчити світовий досвід виробництва і використання всіх видів продукції льонарства і коноплярства, а також нормативно-законодавчі акти для широкого впровадження їх у виробництво.

5. Передбачити на перспективу наукові дослідження з проблемних питань зональних і регіональних систем вирощування культури та агротехніки сортів, що прийняті виробництвом для використання, звернувши серйозну увагу на екологічно орієнтований захист луб'яних культур від шкідників, хвороб і бур'янів, наукове обґрунтування включення у сучасні сівозміни льону-довгунця і конопель прибуткових культур — соняшника, кукурудзи, ріпаку та сої, започаткування досліджень з органічного землеробства для отримання продукції коноплярства і льонарства, придатної для застосування у харчовій промисловості, фармації, косметичі тощо, де пріоритетною є її екологічна чистота.

6. Збільшити обсяги та розширити напрями робіт з поглибленої переробки луб'яних культур, орієнтуючись при цьому на досвід формування інвестиційно-привабливих підприємств нового типу з завершеним циклом використання льоно- та коноплесировини, що забезпечить виробництво продукції з новими споживчими і функціональними властивостями і сприятиме розширенню сфери їхнього використання, підвищенню привабливості галузей та зацікавленості інвестиційних структур.

7. Започаткувати наукові дослідження зі створення ненаркотичних сортів конопель з підвищеним вмістом КБД, використовуючи накопичений роками досвід селекційної роботи в ДСЛК ІСГПС НААН, що сприятиме закріпленню лідируючих позицій України у світі з селекції луб'яних культур.

8. Дослідити ефективність використання льоно- і коноплепродукції у якості швидко відновлюваних джерел енергії для забезпечення споживачів альтернативними енергоносіями.

9. Вважати доцільними спільні дослідження з агропідприємствами, що забезпечені комплексом сучасної техніки і обладнання для вирощування і перероблення луб'яних культур, з метою створення наукоємної продукції, що матиме попит на ринку інновацій.

10. Забезпечити:

✓ об'єктивне висвітлення широкої сфери можливого використання льоно- та коноплесировини і забезпечення усіх напрямів відповідним сортовим складом луб'яних культур, технологіями їхнього вирощування (з адаптацією науково-обґрунтованих сівозмін до сучасних умов виробництва), збирання (з максимальним залученням техніки загального

призначення) та перероблення (вироблення інноваційної продукції — напівфабрикатів для харчової, будівельної та інших галузей);

✓ подальший розвиток міжнародних зв'язків з науковими установами, державними та приватними підприємствами з виробництва і переробки льону-довгунця й конопель з метою закріплення вітчизняної наукоємної продукції луб'яних культур на міжнародному ринку інновацій;

✓ своєчасне реагування на запити потенційних інвесторів щодо створення сортів льону-довгунця не тільки волокнистого, а й інших напрямів використання, зокрема насінневого;

✓ доведення отриманих інновацій до споживачів, посилення їхнього пропагування в засобах масової інформації, на виставках, ярмарках, конференціях, семінарах-тренінгах, круглих столах тощо;

✓ розроблення інноваційних бізнес-проектів виробництва конкурентоздатної продукції з льону-довгунця і конопель для приваблювання інвесторів та співпраці з ними;

✓ науково-методичне керівництво вирощуванням насіння льону-довгунця та конопель вітчизняної селекції і задоволення потреб сільгоспвиробників України в посівному матеріалі луб'яних культур;

11. Звернутися до Міністерства аграрної політики України, Президії Національної академії аграрних наук України щодо порушення клопотання перед Кабінетом Міністрів України стосовно:

✓ гармонізації національної законодавчої бази культивування технічних конопель з нормативними актами Європейського Союзу шляхом встановлення граничної межі наркотичної активності на рівні вимог ЄС (вміст ТГК не більше **0,2 %**), що сприятиме активізації наукових досліджень з коноплями та дозволить українським селекціонерам-коноплярам гідно конкурувати з колегами з ЄС;

✓ зменшення квоти та підвищення вимог до іноземних сортів луб'яних і інших сільськогосподарських культур при внесенні їх до Державного реєстру сортів, придатних для поширення в Україні, та збільшення ввізного мита на текстильну продукцію з луб'яних культур, що позитивно вплине на захист вітчизняних сортів льону-довгунця і конопель;

✓ запровадження державного та регіональних замовлень на окремі види (пелети, брикети) продукції луб'яних культур, що здатні накопичувати значну біомасу на гектарі посіву і є постійно відновлюваним джерелом енергії, для забезпечення альтернативним паливом соціальної сфери.

✓ внесення льону-довгунця і конопель до переліку сільськогосподарських культур при вирощуванні яких надається підтримка держави, для чого розробити удосконалений порядок використання коштів державного бюджету, посиливши зацікавленість виробників в одержанні високого кінцевого результату та забезпечивши дієвий контроль з боку держави;

✓ надання статусу виробників сільськогосподарської продукції льоно- та коноплепереробним підприємствам, що проводять діяльність із вирощування та перероблення луб'яних культур;

✓ внесення змін до Податкового Кодексу України та Українського класифікатора товарів зовнішньої економічної діяльності.

12. Взяти участь у складі робочої групи Міністерства аграрної політики і продовольства України у розробленні економічно обґрунтованої галузевої програми розвитку льонівиробництва на період до 2020 року.